

Avishai Cohen, slavni izraelski kontrabasist i skladatelj uoči nastupa na 70. Dubrovačkim ljetnim igrama

GLAZBA JE TAJNOVITOST KOJA UVIJEK IZNOVA OBUZIMA

Avishai Cohen, slavni izraelski kontrabasist i skladatelj koji je ostvario zapaženu međunarodnu karijeru, će 23. srpnja nastupiti na taraci tvrđave Revelin, na jubilarnim 70. Dubrovačkim ljetnim igrama. Tom prigodom nastupit će u formaciji trija, po čemu je najpoznatiji. Naime, uz trio stvara poticajno okruženje za apstraktne slikarije pune boja i razvijanje kreativnih zamisli. Svirat će uz glazbenike s kojima je snimio svoj novi CD »Arvoles«, što ga je objavio za vlastitu diskografsku kuću Razdaz Recordz i koji će promovirati u Dubrovniku. To su njegov stari školski prijatelj, kreativni i osebnjuni bubnjar i skladatelj Noam David, čiji su bogat stil i kompleksan poliritmičan zvuk uvelike pridonijeli rastućoj glazbenoj sceni u Izraelu, te novi talent na svjetskoj sceni, azerbajdžanski pijanist i skladatelj Elchinom Shirinovic. Radi se o svestranim glazbenicima, sjajnim instrumentalistima i skladateljima uz koje ostvaruje osebnjuni glazbeni jezik. Da bi postigao uvjerljivost u izvedbama mora surađivati s glazbenicima takvog kalibra, autentičnim i uvijek spremnim na sve situacije. »Sretan sam zbog toga«, rekao je u razgovoru koji smo vodili uoči koncerta u Dubrovniku. »Uvijek sam bio zainteresiran za rad s glazbenicima koji u sebi imaju nešto istinoljubivo i imaju za reći nešto jedinstveno, koji u moju glazbu donose glazbene elemente što ih ne bih uspio donijeti bez njih.«

Čiste emocije

Cohen je umjetnik nekonvencionalnog pristupa i jedan je od najuspješnijih izraelskih jazz glazbenika. Magazin DownBeat navodi da je »jazz vizionar globalnih razmjera«, u magazinu Bass Player proglašen je jednim od 100 najutjecajnijih basista dvadesetog stoljeća, dok New York Times njegovu glazbu opisuje kao povezivanje »teškog bliskoistočnog groovea s nježnom, gotovo new age lirikom«. Doista, njegov je pristup eklektičan, u jednom trenutku decentan, a već u sljedećem urnebesan. Veliko nadahnuće u svojem stvaralaštvu Cohen crpi iz američke kulture. Što god radi, uvijek se vraća afričkim, američkim i afroameričkim utjecajima. »Crnačka američka kultura jedina je stvar koja povezuje sve moje utjecaje u glazbi«, rekao je. »Oni su snažno izraženi u mojoj glazbi. Tamo sam živio mnogo godina i ostvario veliku povezanost s tom kulturom.«

Osim toga, za Cohena je važno da u svojoj glazbi koristi bliskoistočne glazbene elemente. Njima je protkano sve što radi, bez obzira koji stil prevladavao. »To je dio mene«, rekao je. »To je odraz onoga tko sam. Bez obzira što radim, primjerice kad pjevam pjesmu na engleskom jeziku, kao što se pjevalo 1970-ih, još uvijek se u tome čuje djelić srednjoistočne ili izraelske glazbe, mješavine različitih kultura. Mi smo pod utjecajem različitih stilova. U Izraelu smo navikli na sve te utjecaje.«

Mnogi su jazz glazbenici nadahnuti tom glazbom, ali kad ju on koristi u svojim izvedbama publika mu vjeruje. Ona kola njegovim venama, zato jer ju je upijao cijeli život. U tom smislu na njegovo su stvaralaštvo velik utjecaj izvršili njegovi roditelji. »Oni me nadahnjuju u stvaranju glazbe, kao umjetnika«, rekao je. »Prožet sam utjecajima kojima su me obasipali kod kuće. Moja je majka bila nadahnuće i učiteljica. Pjevala je sve te pjesme i to prelijepo, vrlo jednostavno, na način na koji sam ih lagano mogao naučiti. To nasljeđe godinama kasnije izlazi kao inspiracija za moje stvaralaštvo. Tako sam se upoznao s osnovama. Odrastao sam na tim zvukovima i zapalio se za njih. Tu su i sve balkanske zemlje koje slijede slične glazbene obrasce. Bugarska glazba je također izvršila veliki utjecaj na mene, zbog svoje čiste emocije i posebnog osjećaja za ono što u stvari jest. To je karakter te glazbe - neparan metar koji zvuči posve prirodno, jer je proizašao iz

Arapska mi je glazba, izvorna arapska glazba u Izraelu, bliska onoliko koliko mi je bliska i Mozartova ili glazba Johna Coltranea, ili Jamesa Browna ili Steviea Wondera.«

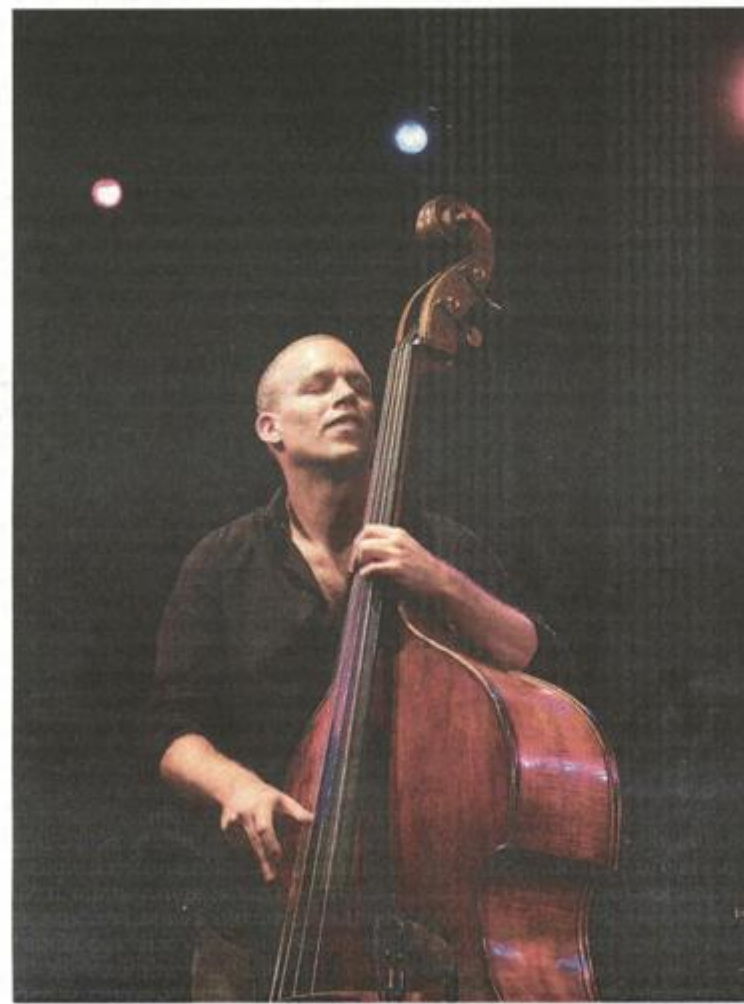
Uzvišen osjećaj

Za Cohena, koji je veliku slavu stekao svirajući više od šest godina s Chiccom Coreaom, a poslije je ostvario suradnje sa zvijezdama raznih stilova poput Bobbyja McFerrina, Roya Hargrovea, Herbieja Hancocka, Kurta Rosenwinkela, Nnenne Freelon, Paquita D' Rivere, Danila Pereza, Claudie Acune i Alicie Keys, te londonske ili izraelske filharmonije, stvaranje glazbe je puno više od posla, puno više od instrumentalističke ili skladateljske vještine, nota na papiru. »Želim da ljudi osjete ono što ja osjećam, možda i više«, rekao je. Uvijek pokušavam ljudima dati ono što sam uvijek osjećao, još od kad sam bio dijete, čak i ne znajući da to osjećam, što je uzvišeni trenutak ili trenuci ili sati. Život s glazbom je uzbuđljiv i uzvišen osjećaj.«

Cohen je cijenjen kao kontrabasist i bas gitarist, ali i kao skladatelj koji je tijekom svih tih godina postupno mijenjao autorski kredito. Za njega je to uvijek bio kontinuirani proces. »Kao izvođač, ali i skladatelj, želim

života ljudi koji pjevaju te pjesme. To je moja omiljena glazba. Ti osjećaji i emocije postali su dio mojeg stvaralaštva, sustava. Dakle, kad pišem glazbu, kad razvijam glazbu, gotovo uvijek postoji element koji pripada tom svijetu. Vrlo prirodno, stvarno, jer čujem takve stvari, volim tu glazbu.

Glazba je misterij. U najboljem slučaju, kad stvarno upali, to je tajnovitost koja vas uvijek ponovo obuzima. Ima sposobnost da vas povede kroz vaše osjećaje, ono što ste u tom trenutku, i preusmjeri vas u drugu sferu unutar samoga sebe. To je zaista nešto golemo. To je najveća stvar u životu, gotovo jednaka osjećaju ljubavi ili spoznaji da obitavate izvan svojeg tijela. Misterij je stvarno, rekao bih, najčarobnija stvar koju znam, jer ga zapravo ne možete uhvatiti

Mislim da je bavljenje nepoznatim jedna od najvećih blagodati za svakog umjetnika - Avishai Cohen

biti ono što jesam«, rekao je. »Za mene ništa što sam učinio u životu, otkako sam počeo stvarati glazbu, nije bilo radikalno. Ništa! Riječ radikalno ne postoji u mom rječniku. Za mene je sve tako povezano, puno više povezano nego što to većina ljudi može razumjeti, ali zato sam ja - ja. Mnogi su zbunjeni, jer u trenutku kad počnu razumijevati ono što čuju, već im nudim nešto drugo. Ne radim to s predumišljajem. To je samo način na koji živim svoj život. Sve se događa sa zakašnjenjem - razumijevanje i praćenje. Ja zapravo ne odabirem koju ću glazbu pisati. Skladbe odabiru mene jednako onoliko koliko ja odabirem njih. Kao da same dolaze. Ja ne odlučujem što ću napisati. Samo slijedim nešto što dolazi k meni i potom to njegujem. S vremenom mi postane jasno što želim podijeliti s drugima. Moje skladbe predstavljaju istinitost trenutka mog života u ovom trenutku.«

No bez obzira izvodi li vlastite skladbe, jazz standarde glazbenika koje cijeni: Dukea Ellingtona, Thada Jonesa i Theloniousa Monka, ili pak djela autora drugih žanrova, primjerice Leonarda Cohena ili Beatlesa, njegove su izvedbe uvijek jedinstvene i prepoznatljive.

Poštujem nepoznato

Neograničena sloboda i poticajno okruženje neophodni su za njegovo stvaranje, za kreativan proces koji donosi izvanserijsku umjetnost - zagonetnu, mističnu, čarobnu. On je istodobno znanstvenik i čarobnjak koji spaja intelektualno i intuitivno, jazz i world music, instrumentalno i vokalno, poznato i nekonvencionalno. Njegovo stvaralaštvo potiče želja za istraživanjem i eksperimentiranjem. »Zapravo ne znam tko sam i to najviše utječe na moju glazbu«, rekao je. »Kad bih znao, vjerojatno ne bih došao do ovoga što danas radim s glazbom. Mislim da je bavljenje nepoznatim jedna od najvećih blagodati za svakog umjetnika. Poštujem nepoznato, hranim se nepoznatim, kao što

je ponekad putovanje u nepoznato. Mislimo da znamo, ali zapravo želimo osjećati. Ne želim puno znati. Što tajanstvenije to bolje. Prigodom stvaranja samo želim biti u stanju slijediti osjećaj. Kad god mislim da znam, izgubim taj osjećaj. Dodate pred publiku, na nastup, i morate stvoriti nešto u što prisutni vjeruju. To je život, novi život. Želim vam dati novi život, dodatni život u vašem životu. Glazba je misterij. U najboljem slučaju, kad stvarno upali, to je tajnovitost koja vas uvijek ponovo obuzima. Ima sposobnost da vas povede kroz vaše osjećaje, ono što ste u tom trenutku, i preusmjeri vas u drugu sferu unutar samoga sebe. To je zaista nešto golemo.

To je najveća stvar u životu, gotovo jednaka osjećaju ljubavi ili spoznaji da obitavate izvan svojeg tijela. Misterij je stvarno, rekao bih, najčarobnija stvar koju znam, jer ga zapravo ne možete uhvatiti. To je zvučna snaga, biološka snaga. Pitam se zašto i kako tako dugu i dojmljivu priču mogu ispričati bez riječi. To je dar čovječanstva. Uopće ne razmišljamo o tome. Svakako, znanost i magija idu ruku pod ruku. Mislite li da je to odvojeno, niste shvatili suštinu. To je dar, da možemo djelovati zajedno u nekoj vrsti energije. Postoji vrlo usamljeno mjesto bez kojega nema ničega. To je mjesto gdje ste sami sa sobom, i izvan sebe, naravno. To je mjesto koje potiče stvaranje. U tome leži tajna - da budem sam u sobi s glasovinom i osjećam svijet, da se prepustim čaroliji kako bih mogao biti s drugima, ali i osjećati sebe. Sve se isprepliće.«

Cohen je istinski improvizator koji se prepusta spontanoj komunikaciji s članovima sastava, često se upuštajući u riskantne situacije. Zbog toga se na njegovim nastupima često događaju nepredviđene situacije. »Uvijek radim na taj način«, rekao je. »To je dio moje osobnosti. Ako sam usredotočen i odlučan, mogu ostvariti slobodu unutar toga. To je krajnja situacija.«

Davor HRVOJ